

KIZILDAĞ'IN GÖLGESİNDE

Tarihçesi ve Folkloruyla Şarkikaraağaç

Yrd. Doç. Dr. Salih Kürşad DOLUNAY
Süleyman DOLUNAY

Yrd. Doç. Dr. Salih Kürşad DOLUNAY
Süleyman DOLUNAY

KIZILDAĞ'IN GÖLGESİNDE
Tarihçesi ve Folkloruyla Şarkikaraağaç

ISBN 978-605-318-340-2

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2016, Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları

Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti.ne aittir.

Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri,
kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt
ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında
yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları
satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: Ocak 2016, Ankara

Yayın-Proje: Didem Kestek

Dizgi-Grafik Tasarım: Didem Kestek

Kapak Tasarımı: Dilek Karakurt

Kapak Fotoğrafı: M. Afşin Dolunay

Baskı: Vadi Grup Ciltevi A.Ş.

İvedik Organize Sanayi 28. Cadde 2284 Sokak No:105

Yenimahalle/ANKARA

(0312 394 55 91)

Yayıncı Sertifika No: 14749

Matbaa Sertifika No: 26687

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA

Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51

Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60

Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08

Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

*Aile büyüklerimiz Mehmet Salim DOLUNAY ve
Hilmi ŞENKAL ile 1923-1946 yılları arasında Isparta'yı ve
Karaağaç'ı TBMM'de altı dönem temsil eden
Ahmet Mükerrerem KARAĞAÇ'ın aziz anısına*

Yrd. Doç. Dr. Salih Kürşad DOLUNAY

1973 yılında Isparta'nın Şarkikaraağaç ilçesinde doğdu. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümünden 1995 yılında mezun oldu. Yaklaşık beş yıl Nevşehir, Şanlıurfa ve Ankara'da Türk Dili ve Edebiyatı ile Türkçe öğretmenlikleri yaptı. Yüksek lisansını Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Bilim Dalında, doktora öğrenimini Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında bitirdi. 2000–2002 yılları arasında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde, 2002–2009 yılları arasında da Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde araştırma görevlisi olarak çalıştı. Hâlen Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapıyor. 2012 yılında yayımlanmış “*Türkiye Türkçesinde Zaman*” adlı bir kitabı, bildirileri ve çeşitli dergilerde yayımlanmış makaleleri bulunmaktadır. Ayrıca “*Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi*” (1. Baskı, 2012; 2. Baskı, 2014) ve “*Türkçe Öğretimi El Kitabı*” (1. Baskı, 2013; 2. Baskı, 2014) adlı iki kitapta da bölüm yazarlığı yapmıştır.

Süleyman DOLUNAY

1949 yılında Şarkikaraağaç'ta doğdu. 1960 yılında Şarkikaraağaç İnönü İlkokulunu, 1963 yılında da Şarkikaraağaç Ortaokulunu bitirdi. 1966 yılında Yalvaç Atatürk Lisesi Fen Bölümünden mezun oldu. 1967 yılında girdiği Ankara Üniversitesi'ndeki öğrenimini 1971 yılında tamamladı. Burdur ve Akşehir'de öğretmenlik yaptı. Akşehir'de öğretmenlik yaparken 1976 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini kazandı ve bir süre bu okula devam etti. Aynı yıl Şarkikaraağaç İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğüne atandı. Daha önce memurlukla yönetilen bu kütüphanenin ilk müdürü oldu. Şarkikaraağaç'ta okul müdürlüğü, Gelendost ve Antalya Aksu'da da öğretmenlik görevinde bulundu. 1980'li yıllarda Türk Hava Kurumunun Şarkikaraağaç Şube Başkanlığını yaptı. Şarkikaraağaç'ta okul müdürü iken Türkiye genelinde ilçe milli eğitim müdürlüklerinin kurulması aşamasında, 1981–1984 yılları arasında yaklaşık dört yıl Şarkikaraağaç İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü görevini yürüttü.

Öğretmenlik mesleğinden 2002 yılında emekli olan Dolunay, evli ve üç çocuk babasıdır.

ÖN SÖZ

Halkbilimi, başka bir deyişle folklor, halkın gelenek ve göreneklerini, yaşama biçimini araştıran, inceleyen; bunları o halkın geçmiş dönemlerindeki yaşayışıyla, gelenek ve görenekleriyle karşılaştıran bir bilim dalıdır. Halkın yaşayışıyla ilgili her şey halkbilimini ilgilendirir. Dolayısıyla halkbilimi, bir halkın, bir ulusun daha yakından tanınmasını sağlar. Bir halkbilimi araştırmacısı, yaptığı araştırma sayesinde ilgili yöre halkının birtakım özelliklerinin ortaya konulmasında âdeta bir aracı işlevi görür.

Biz bu eserde Şarkıkaraağaç ve yöresinin halkbilimiyle ilgili yanlarını ortaya koymaya çalıştık. Buradaki temel amacımız yörenin artık unutulmaya yüz tutmuş ve belki de bir bölümü bütünüyle unutulmuş gelenek ve göreneklerini zamanın acımasızlığından kurtarmaktır. Dolayısıyla eserde art zamanlı (diyakronik) ve eş zamanlı (senkronik) folklorik uygulamalar bir arada yer almaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumunun 28 Ocak 2015 tarihinde yayımladığı Haber Bülteni'ne göre nüfusumuzun %91,8'i il ve ilçe merkezlerinde, %8,2'si ise belde ve köylerde yaşamaktadır. Bu durum, folklorik unsurların zamanla unutulabileceği gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Köylerden kasabalara, kasabalardan ilçelere, ilçelerden illere, dahası yurtdışına göçen insanlar, içinde doğup büyüdüğü yörenin folklorik özelliklerini zamanla unutmaktadır. Bu insanların çocukları ve daha sonraki kuşaklar da ailelerinin mensup buldukları yörenin folkloruna tümenden yabancılaşıyorlar. İşte bu nedenlerle, bir ulusun binlerce, yüzlerce yıldan beri kuşaklarına sözlü ya da uygulamalı olarak aktarageldiği folklorik unsurların en azından yazıya aktarılması ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, bizim hiç önemsemediğimiz kimi folklor öğelerinin, atalarımızın Türkistan dediğimiz coğrafyada yaşadıkları dönemlerin izlerini taşıdığı görülmektedir. Bunun yanı sıra günümüzde Türkistan coğrafyasında yaşayan birçok Türk devlet ve topluluğuyla folklorik açıdan ne denli yakın olduğumuzu da söylemeye gerek yoktur, sanırız. Halkbilimi sayesinde böyle bağlantılar kurmak, tarihsel açıdan da önemlidir. Zira bu tür bağlantılar, paralellikler kurmak, bunların farkına varmak; Türk ulusunun geniş bir coğrafyaya dağıldığını, ancak bu ulusu oluşturan devlet ve toplulukların aslında geçmişte bir arada yaşadıklarını, aynı ağacın dalları olduklarını gösterir.

İyi düşüncelerle yapılan elinizdeki halkbilimi araştırması çeşitli yönlerden eleştirilebilir. Hele bir de bu araştırmayı o yörenin insanları yapmışsa eleştiriler daha da katı olabilir. Ancak unutulmamalıdır ki iyi düşüncelerle yapılan bir işin öncelikle eksik yanlarını değil olumlu yanlarını görmek bir erdemdir. Çünkü bu

eser, yazarların gösterdiği maddi ve manevi birçok özveri sayesinde ortaya çıkmıştır. Aylar, yıllar boyu emek harcanmıştır.

Eser hazırlanırken onlarca kişiyle görüşülmüştür. Bu kaynak kişilerden istenilen bilgileri almak da kolay olmamıştır. Eserde yeri geldikçe bu kaynak kişilere göndermede bulunulmuştur. Ancak eserin yazarları yörede uzun yıllar yaşamış oldukları için kimi bölümlerde kaynak kişilerin bilgilerine başvurulmamış, bazı bölümler yazarların kendi bilgilerine ve yaşantılarına dayanılarak kaleme alınmıştır. Dolayısıyla böyle durumlarda herhangi bir atıfta bulunulmamıştır.

Bu çalışma için kaynak kişilerin ve kendi bilgilerimizin yanı sıra kimi yazılı kaynaklara da başvurmak gerekmiştir. Bu bakımdan yöreyle ilgili ulaşabildiğimiz kaynaklardan da yararlanılmıştır. Ancak bütün çabamıza karşın ulaşamadığımız çalışmalar da olmuştur. Örneğin Karaağaç'ın köylerinden biriyle ilgili bir bitirme tezi, yazarıyla bağlantı kurmamıza karşın temin edilememiştir. Bu durum, özellikle kimi Karaağaçlıların bu konudaki duyarsızlığını göstermesi bakımından da anlamlıdır. Yine Karaağaç'ın mimari özellikleriyle ilgili bir çalışması bulunduğunu öğrendiğimiz bir hemşehrimizden ilgili araştırmayı istediğimizde olumsuz bir cevapla karşılaştığımızı belirtmeliyiz. Ayrıca özelliklerini koruyan bir Karaağaç evinin iç mekânının fotoğraflanması isteğimize de bina sahiplerince olumlu ya da olumsuz bir cevap verilmemiştir. Bu konudaki yorumu da okuyucularımıza bırakıyoruz.

Eserde büyük çoğunlukla Karaağaç ilçe merkezinin folklorik özellikleri yer almaktadır. Yeterli olmasa da köylerle ilgili olarak elde edebildiğimiz bazı folklorik özelliklere zaman zaman değinilmiştir. Bunun nedeni, köylerle ilgili olarak elimizdeki folklorik bilgilerin sınırlı olmasıdır. Dolayısıyla burada Karaağaç'ın köyleriyle ilgili ayrı ayrı halkbilimi çalışmalarının yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu konuda çok fazla zaman geçirmemek gerekmektedir.

Kitabın “Giriş” ve “Tarihsel Görünüm” adlarını verdiğimiz bölümlerinde ilçenin tarihi, coğrafi, demografik, sosyal ve kültürel birçok bakımdan özelliklerine yer verilmiştir. Aslında folklorik bilgilerin ağırlıkta olduğu böyle bir kitapta bu denli kapsamlı bir giriş ve tarihsel bilgi verilmez. Ancak ele alınan yerleşim yerinin her yönüyle bir bütün olduğu düşünülürse bu durumun yadırganmaması gerekir. Ayrıca sözü edilen bölümlerin genişçe ele alınmasının gerekçelerinden biri de okuyucuların ilçeye ilişkin derli toplu bilgi edinmesini sağlamaktır.

Bu arada ilçenin adını elinizdeki kitapta nasıl kullandığımız konusuna da kısaca değinmemiz gerekiyor. Kitapta Şarkikaraağaç yerine çoğunlukla Karaağaç adını kullanmayı yeğledik. Bunun iki nedeni vardır. Bunlardan birincisi ilçenin adı aslında ilk Osmanlı kayıtlarında Karaağaç olarak geçer. “Doğruya ait, Doğru ile

ilgili, Doğu'daki" anlamına gelen "şarki" sözü "Karaağaç" a sonradan eklenmiştir. Aslına bakılırsa günümüzde de "şarki" sıfatına gerek kalmamıştır. Çünkü Denizli iline bağlı "Garbîkaraağaç" ın adı artık "Acıpayam" olarak değiştirilmiştir. Dolayısıyla günümüzde iki ilçeyi birbirinden ayıran bir "şarki/garbi" ayrımı gereksizdir. Bu konudaki ikinci neden de Karaağaç sözcüğünün daha kısa olmasıdır. Çünkü eserin konusu gereği kitapta sık sık ilçenin adını anmak gerekmektedir.

Eserin ortaya çıkmasında bize kaynaklık eden birçok kişinin yardımını gördük. Kitabın sonuna adlarını yazdığımız bu kaynak kişilerimize çok teşekkür ediyoruz. Ayrıca burada adlarını tek tek yazamayacağımız birçok dostumuz, hemşehrimiz bize destek verdiler. Onlara da şükranlarımızı sunuyoruz. Son olarak, halkbilimi açısından Karaağaç ve köyleriyle ilgili değerli bilgi ve görüşleri bulunan okuyucularımızın bunları bizimle paylaşmalarını rica ediyoruz. Böylece kitabın sonraki baskıları daha da geliştirilmiş olacaktır. Bu kitabın Karaağaç'a ve Karaağaçlılara yararlı olması tek dileğimizdir.

Yrd. Doç. Dr. Salih Kürşad DOLUNAY
Süleyman DOLUNAY

kursaddolunay@hotmail.com
Bolu, Aralık 2015

KISALTMALAR

<i>bşk.</i>	Başkaları
<i>bkz.</i>	Bakınız
<i>C.</i>	Cilt
<i>cm</i>	Santimetre
<i>çev.</i>	Çeviren
<i>D.</i>	Doğumu
<i>drl.</i>	Derleyen, derleyenler
<i>ed.</i>	Editör
<i>H.</i>	Hicrî
<i>haz.</i>	Hazırlayan, hazırlayanlar
<i>İÖ</i>	İsa'dan önce
<i>İS</i>	İsa'dan sonra
<i>kg</i>	Kilogram
<i>km</i>	Kilometre
<i>krş.</i>	Karşılaştırınız
<i>M.</i>	Milâdî
<i>m</i>	Metre
<i>Ö.</i>	Ölümü
<i>S.</i>	Sayı
<i>s.</i>	Sayfa
<i>TDK</i>	Türk Dil Kurumu
<i>TK 51</i>	Tapu Kadastro Arşivi 51 Numaralı Mufassal Defter
<i>TK 566</i>	Tapu Kadastro Arşivi 566 Numaralı Evkaf Defteri
<i>TT 30</i>	Başbakanlık Osmanlı Arşivi 30 Numaralı Mufassal Tapu Tahrir Defteri
<i>TT 121</i>	Başbakanlık Osmanlı Arşivi 121 Numaralı Mufassal Tapu Tahrir Defteri
<i>TT 438</i>	Başbakanlık Osmanlı Arşivi 438 Numaralı Muhasebe-İcmal Defteri
<i>TT 994</i>	Başbakanlık Osmanlı Arşivi 994 Numaralı Mufassal Tapu Tahrir Defteri
<i>vb.</i>	Ve benzeri, ve başkaları
<i>vs.</i>	Vesaire

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	vii
Kısaltmalar	x

GİRİŞ

1. İlçenin Fizikî Durumu.....	1
1.1. Coğrafi Konum	1
1.2. Yeryüzü Şekilleri, Su ve Enerji Kaynakları	2
1.2.1. İklim ve Bitki Örtüsü	2
1.2.1.1. İklim	2
1.2.1.2. Bitki Örtüsü	4
1.2.2. Akarsular, Pınarlar ve Yeraltı Suları	4
1.2.3. Göletler ve Beyşehir Gölü.....	6
1.2.3.1. Göletler.....	6
1.2.3.2. Beyşehir Gölü	6
1.2.4. Dağlar, Ovalar, Yaylalar.....	7
2. İlçenin Sosyal Durumu.....	8
2.1. Toplum Yapısı ve Nüfus	8
2.1.1. Toplum Yapısı.....	8
2.1.2. Nüfus.....	9
2.2. Sağlık Hizmetleri ve Sosyal Hizmetler	14
2.3. Ulaşım ve Haberleşme.....	16
2.4. Toplum İçi Sosyal İlişkiler.....	17
3. İlçenin Ekonomik Durumu	18
3.1. Tarım	18
3.2. Hayvancılık.....	19
3.3. Balıkçılık.....	19
3.4. Sanayi ve El Sanatları.....	20
4. İlçenin Eğitim ve Kültür Durumu.....	21
4.1. Eğitim ve Kültür	21

4.2. Kütüphane.....	22
4.3. Basın Yayın	23
4.4. Spor Faaliyetleri.....	24

1. BÖLÜM TARİHSEL GÖRÜNÜM

1. Karaağaç Adı.....	27
2. Tarih Öncesi Dönemde Karaağaç	30
3. Helenistik Döneme Kadar Karaağaç.....	33
3.1. Frigler Dönemi.....	33
3.2. Lidyalılar Dönemi.....	34
3.3. Persler Dönemi.....	35
4. Helenistik Dönem ve Roma Dönemi.....	35
4.1. Roma Döneminde Yollar	37
4.2. Pisidyâ Eyaleti.....	37
4.3. Karaağaç'ta Helenistik ve Roma Çağı Yerleşme Yerleri	38
5. Emeviler ve Abbasiler Dönemi.....	40
6. Türklerin Anadolu'ya İlk Akınları ve Anadolu'nun Türkleşmesi	42
7. Eşrefoğulları Dönemi	45
8. Hamidoğulları Dönemi	46
9. Karamanoğulları Dönemi	48
10. Osmanlı Dönemi.....	52
10.1. Karaağaç'ın Hafta Pazarları.....	55
10.2. Muallimhaneler.....	57
10.3. Zaviyeler.....	57
10.4. On Altıncı Yüzyılda İlçe Merkezindeki Cami ve Mescitler	59
10.5. Karaağaç'taki Terk Edilmiş Köyler ve Bu Köylerin Terk Ediliş Nedenlerine İlişkin Görüşler	63
10.6. On Altıncı Yüzyılda Halkın Gelir Kaynakları ve Alınan Vergiler	68
10.7. Küçük İşletmeler	70

10.8. On Dokuzuncu Yüzyılın İlk Yarısında Karaağaç'ta Meslekler	70
10.8.1. Tarıma Dayalı Meslekler	70
10.8.2. İşçiler	71
10.8.3. Çeşitli İş Kollarındaki Esnaflar	72
10.8.3.1. İşyeri Sahipleri ve Ustalar	72
10.8.3.2. Kalfa (Halife), Şakirt / Çıraklar	74
10.8.4. Din Görevlileri (İmam, Hatip ve Müezzinler)	75
10.8.5. Eğitim Öğretim ve İlimle Uğraşanlar	76
10.8.6. Asker ve Sipahiler	77
10.8.7. Yöneticiler ile Öteki Görevliler	78
10.8.7.1. Eşraf ve Hanedan	78
10.8.7.2. Muhtar-ı Evvel, Muhtar-ı Sani ve Aza	79
10.8.7.3. Kaza Müdürü ve Kitabet	80
10.8.7.4. Mukayyid	81
10.8.8. İşgöremezler (Amelmandeler), Fakirler ve Dilenciler	82
10.9. Karaağaç'ta Belediye Örgütü ve Belediye Başkanları	82
10.10. On Dokuzuncu Yüzyılda Karaağaç'ta Hanlar, Odalar ve Kahvehaneler	89
11. Millî Mücadele Dönemi'nde Karaağaç	91
11.1. Konya Ayaklanması ve Demirci Mehmet Efe	96

2. BÖLÜM

DOĞUM

1. Doğum Öncesi	101
1.1. Çocuk Olmaması Durumunda Yapılan Uygulamalar	102
1.2. Kız Anasının Hazırlıkları	104
1.3. Annenin Düşük Yapmaması İçin Alınan Önlemler	104
1.4. Aş Yerme (Aş Erme)	105
2. Doğum ve Doğum Sonrası	106
2.1. Doğan Çocuğun Yaşaması İçin Yapılanlar	109

2.2. Çocuğa Ad Koyma.....	111
2.3. Çocuğun Beşiğe Alınması.....	112
2.4. Kırk ile İlgili İnançlar	112
2.5. Kırkıncı Günde Çocuk ile Annesinin Yıkanması ve Evden İlk Çıkış .	115
2.6. Dişlik.....	116
2.7. Çocuğun Geç Yürmesi veya Yürürken Düşmesi (Köstek Kesme)	116
2.8. Çocuğun Geç Konuşması (Dil Kesme)	117
2.9. Çocuğun Tırnağının Kesilmesi	118
2.10. Bebeğin Başına Tarak Sürülmesi	118
2.11. Adını Vermeme.....	119

3. BÖLÜM

SÜNNET

1. Sünnet Düğünü.....	121
1.1. Sünnet Düğününe Hazırlık.....	121
1.2. Gelişçiler Tarafından Davetlilerin Okunması, Sünnet Gezisi, Eğlence ve Kına	122
1.3. Davet, Mevlit ve Çocuğun Sünneti.....	122
1.4. Sünnet Çöreği ve Sünnet Evine Çörek Götürme	123
2. Karaağaç'taki Sünnetçilere Bir Bakış	124
3. Sünnet Tozunun Yapılışı	125

4. BÖLÜM

EVLENME VE DÜĞÜN

1. Şarkikaraağaç İlçe Merkezinde Evlenme ve Düğün	127
1.1. Düğün Öncesi	127
1.1.1. Kız Arama ve Kız Bulma	127
1.1.2. Kız İsteme (Söz Alma, Söz Kesme)	128
1.1.3. Şerbet İçme ve Küpe Takma.....	129
1.1.4. Nişan ve Heybe	130
1.1.5. Düğüne Hazırlık	132
1.1.6. Düğün Davetleri	132

1.1.6.1. Yufka Çekme.....	136
1.1.6.2. Davet Etinin (Düğün Eti) Hazırlanması	137
1.1.7. Kız Hamamı	137
1.1.8. Orta Gecesi.....	138
1.2. Düğün.....	138
1.2.1. Kuzu (Kuzu Dolması)	142
1.2.2. Kuzu ve Baklavanın Oğlan Evine Gönderilmesi	142
1.2.3. Geline Bakmaya Gelenler İçin Yemek	142
1.2.4. Güveyi Guyma	143
1.3. Düğün Sonrası.....	143
1.3.1. Gelin Çayı.....	143
1.3.2. Erte	143
1.3.3. İlk Bazarı.....	144
1.3.4. İlk Bayramı	144
1.3.5. Anaşığı	144
1.3.6. Kırk Daveti	145
1.3.7. Bayram Daveti /Güveyi Daveti	145
1.3.8. Gelinin Söylememesi (Gelinin Susması).....	146
1.3.9. Göynek Geydirme	146
1.4. Kız ve Oğlan Tarafının Birbirlerine Hitap Biçimleri.....	146
2. Şarkikaraağaç'ta Eski Bir Köy Düğünü.....	148

5. BÖLÜM

ÖLÜM

1. Ölüm Öncesi ve Ölümden Sonra Yapılan Uygulamalar	151
2. Ölünün Gömülmesinden Sonraki Süreçte İlçe Merkezinde Yapılan Diğer Uygulamalar	154
2.1. Sin Kurbanı	154
2.2. Yedi Bişisi	155

2.3. Kırk Bişisi	155
2.4. Elli İkisi	155
2.5. Hatim.....	155
2.6. Taş Diktirme ve Yıl Bişisi	155

6. BÖLÜM

BAYRAMLAR, MEVSİMLERLE İLGİLİ KUTLAMALAR VE YAĞMUR DUASI

1. Ramazan ve Kurban Bayramları.....	157
2. Pişi (Bişi) ve Aşure	161
3. Gâvur Küfürü.....	162
4. Hıdırellez	163
5. Yağmur Duası	164
5.1. Karaağaç İlçe Merkezinde Yağmur Duası.....	164
5.1.1. Yağmur Yağması İçin İlçe Merkezinde Geçmişte Yapılan Başka Uygulamalar	165
5.2. Karaağaç Köy ve Kasabalarında Yağmur Duası	166
6. Yağmurcuk Duası	170

7. BÖLÜM

OCAKLAR VE HALK HEKİMLİĞİ

1. Ocak Geleneği ve El Alma-Dil Alma.....	171
2. Bazı Hastalıklar ve Tedavi Biçimleri	172
2.1. Afakan (Hafakan) Basması	172
2.2. Arı Sokması ve Böcek Isırması.....	173
2.3. Aydeş	173
2.4. Bağa Tutturma	175
2.5. Bağırsak (Bağarsık) Dolanması	176
2.6. Basur Tedavisi.....	176
2.7. Baş Ağrısı	176
2.8. Burkulma, Ezilme, Çürük ve Berelerin Tedavisi	176

2.9. Büyüklerde Karın Ağrısı ve İshal.....	177
2.10. Çıban Yalınlatma	177
2.11. Çocuğu Kazan Altına Kapatma	177
2.12. Çocuklarda Ateşin Düşürülmesi	178
2.13. Çocuklarda Kulak ve Karın Ağrısı, Kabızlık.....	179
2.14. Çocuklarda Pamukçuk Tedavisi	179
2.15. Demriye	179
2.16. Dolama	180
2.17. Dudak Uçuklaması	180
2.18. Ege Batması.....	180
2.19. Göbek Düşmesi	180
2.20. Hayaları Şişen Çocukların Tedavisi	180
2.21. İçeri Kalkması	181
2.22. İdrar Zorlaması (Sidik Zoru)	181
2.23. İlaç ve Büyüden Kurtulma.....	181
2.24. İtdirseği (Arpacık)	182
2.25. Kabakulak Tedavisi.....	182
2.26. Kafa Çatlardan	183
2.27. Kanayan Yara.....	184
2.28. Kırık Çıkığın Yanlış Tutması Durumunda Uygulanan Tedavi	184
2.29. Kızamık ve Çiçek Tedavisi	184
2.30. Kiremitle Ağrı Tedavisi	185
2.31. Nazar.....	185
2.31.1. Kurşun Dökme	186
2.31.2. Kurşun nasıl dökülür?.....	187
2.31.3. Nazardan Korunmak İçin Alınan Önlemler.....	188
2.31.3.1. Çeşitli Nazarlıklar	188
2.31.3.2. Çiftçilerin Araçlarına Nazarlık Takması.....	188
2.31.3.3. Çocukların Alnına veya Yüzüne Kara Sürülmesi	188
2.31.3.4. Çocukların Beşiklerine Nazarlık Takılması.....	188

2.31.3.5. Çörek Otu	188
2.31.3.6. Hayvanlara Nazarlık Takılması	188
2.31.3.7. İğde Çögürü ile Süt Karıştırılması	189
2.31.3.8. Kapı Eşiğine Nal Çakılması	189
2.31.3.9. Köpek Kafası.....	189
2.31.3.10. Misafirlerin Ev Sahibine Bez Parçası veya İp Vermesi ..	190
2.31.3.11. Nakliye ve Ulaşım Araçlarına Nazarlık Takılması.....	190
2.31.3.12. Bazı Ayet ve Surelerin Okunması	190
2.31.3.13. Saça Boncuk Örülmesi.....	190
2.31.3.14. Tuz Patlatma	190
2.31.3.15. Üzerlik Otu	190
2.32. Okuma ve Okutma	191
2.33. Romatizma Ağrıları	191
2.34. Sarılık.....	191
2.35. Sırt ve Adale Ağrıları	192
2.36. Sıtma	193
2.37. Siğil	193
2.38. Sülük Vurma	194
2.39. Uluma	194
2.40. Yel Tutma	195
2.41. Yılcık Kestirme (İlancık Çenttirme)	196
2.42. Zift Vurma	196
3. Şifalı Bitkiler.....	196
3.1. Acı Yavşan	196
3.2. Afyon (Afiyan)	196
3.3. Ahlat Armudu	197
3.4. Arpa	197
3.5. Ayrık Otu	197
3.6. Ayva ve Ayva Yaprağı	197
3.7. Ayvadene.....	197

3.8. Badem Yağı	198
3.9. Çörek Otu ve Çörek Otu Yağı	198
3.10. Ebegömeceği	198
3.11. Elma Kabuğu	198
3.12. İhlamur	198
3.13. Karabiber	198
3.14. Karadut	198
3.15. Kekik Yağı	198
3.16. Keten Tohumu	199
3.17. Nane ve Nane Ruhu.....	199
3.18. Sinameki	199

8. BÖLÜM

İNANÇLAR VE BUNLARLA İLGİLİ UYGULAMALAR

1. Karaağaç'ın Köy ve Kasabalarındaki Yatırlar, Tekkeler, Dede ve Dedecikler ...	201
2. Karaağaç İlçe Merkezindeki Yatırlar ve Dedeler	211
2.1. Arap Mezarlığı	211
2.2. Hacı İbrahim	212
2.3. Pürçüklü (Pürçekli) Dede	213
2.4. Saka Dede ve Kızıldağ / Silindi Yatırı.....	214
2.5. Sıtma Dede.....	215
2.6. Şeyh Mentеш	216
2.7. Taşçı Dede.....	217
2.8. Erzade.....	217
3. Çeşitli İnançlar ve Bunlarla İlgili Uygulamalar	218
3.1. Abdesthane Altında Durulmaz ya da Altından Geçilmez.....	218
3.2. Ahırdaki Gebe Hayvanların Altına Diş Atılması	218
3.3. Baykuş Ötmesi.....	218
3.4. Birisinin Üzerinde Dikiş Dikilmesi	218
3.5. Bulaşık Suyunun Rastgele Bir Yere Dökülmemesi	219

3.6. Dolu Yağarken Evin Hayadına Sacayağı Atılması.....	219
3.7. Dolu Tanesinin Bıçakla Kesilmesi	219
3.8. El Kaşınması	219
3.9. Elden Ele Bıçak ve Makas Verilmez	219
3.10. Elden Ele Sabun Verme	220
3.11. Ele Kurbağa Alınmaması	220
3.12. Erkeğin Önünden Kadınların Geçmemesi	220
3.13. Evde Testinin Devrilip Suyun Dökülmesi	220
3.14. Evin Duvarına veya Tavanına “Gader Otu” Asılması	220
3.15. Gebe Kadının Ciğer veya Karadut Yemesi.....	221
3.16. Gebe Kadının Ekşi ya da Tatlı Yiyecekler Yemesi.....	221
3.17. Gebe Kadının Kelle Yememesi.....	221
3.18. Gece Aynaya Bakılmaması	221
3.19. Gece Sakız Çiğnenmemesi	221
3.20. Gece Soğan Sarımsak Yenilmez	221
3.21. Gece Tırnak Kesilmemesi	221
3.22. Göz Dalması	222
3.23. Göz Seğirmesi.....	222
3.24. Hamur Yoğururken Etrafa Un Sıçraması	222
3.25. “Han'ın Aralığı”ndan ve Alcıklar'daki “Darboğaz”dan Gelin Geçirilmez.....	222
3.26. Işık Çalan Kişi, Şeytanları Başına Toplar	222
3.27. İşyerinin Tezgâhı Üzerine Oturulmaması	222
3.28. Kapı Eşiğinde ve Merdiven Altında Oturulmaz	222
3.29. Karınca Yuvasının Bozulmaması	222
3.30. Kedi Öldürülmesi	223
3.31. Kedinin Yalanması-Temizlenmesi	223
3.32. Kırılabilir Eşyaların Herhangi Bir Nedenle Yere Düşüp Kırılması ..	223
3.33. Köpek Uluması.....	223
3.34. Kulak Çınlaması.....	223

3.35. Leylekle İlgili İnanışlar	223
3.36. Merdiven ve Abdesthane Altına ve Eşikliğe Küçük Abdest Yapılmaz....	223
3.37. Oluk Altında Durulmaz.....	223
3.38. Parmakları Kilitlemek	224
3.39. Saksığan Ötmesi	224
3.40. Tuvalet ile İlgili İnanışlar	224
3.41. Yanan Ateşin Üzerine Su Dökülmez	224
3.42. Yolculuğa Çıkanın Arkasından Su Dökülmesi.....	224
4. Çocuğun Çeşitli Hareketleri ve Bunlarla İlgili İnançlar.....	224
4.1. Çocuğun Apanlaması (Emeklemesi).....	224
4.2. Çocuğun Ateşle Oynaması	225
4.3. Çocuğun Uyurken Gülmesi ya da Ağlaması	225
4.4. Çocuğun Uyurken Ellerini Bacaklarının Arasına Koyması.....	225
4.5. Çocuğun Sabahleyin Erkenden Kalkmayı Alışkanlık Hâline Getirmesi .	225
4.6. Çocuğun İkindi ile Akşam Arasında Uyuması.....	225

9. BÖLÜM

GIYSİLER

1. Giyim	227
2. Giysi (Geyesi) Yıkama ve Küllü Su.....	234
3. Giysilerin Saklanması	235

10. BÖLÜM

HALK MİMARİSİ

1. Evler	237
2. Kuyular	250
2.1. Yapılış Biçimine Göre Kuyular	250
2.1.1. Toprak Kuyular	250
2.1.2. Taş Kuyular.....	251
2.1.3. Dağar Kuyu.....	252

2.2. Serenli Kuyular	252
2.3. Kuyulara Ad Verilmesi ve Kuyuların Adının Yer Adı Olarak Kullanılması	254
2.4. Kuyuların Temizlenmesi.....	254
2.5. Kar Kuyuları	255

11. BÖLÜM

AHİLİK GELENEĞİ

1. Ahilik ve Şarkikaraağaç'ta Ahiler	257
2. Peştamal Kuşatma	261

12. BÖLÜM

HALK MUTFAĞI

1. Mutfak ve Tandır	267
2. Mutfak ve Yemek ile İlgili Araç Gereçler	267
3. Aşçılar	267
4. Yemek Yeme Adabı.....	268
5. Et Yemekleri	268
5.1. Sac Kavrması	268
5.2. Güveç.....	269
6. Kavut (Gavıt).....	269
7. Dövmelik (Aşurelik Buğday)	270
8. Tarhana	271
9. Makarna Kesme	271
10. Bulgur	272
11. Nişasta.....	274
12. Pekmez ve Pekmezle Yapılan Reçeller	275
12.1. Ayva Reçeli.....	276
12.2. Kabak Reçeli	276

13. Börekler, Katmerler ve Kış Ekmeği	277
13.1. Gevrek Böreği.....	277
13.2. Haşhaşlı Katmer	277
13.3. Kakırdaklı Börek.....	278
13.4. Kış Ekmeği.....	278
13.5. Ufak Börek.....	279
13.6. Yağ Katmeri	279
13.7. Yoğurtlu Börek	280
14. Tahıl Yıkama ve Un	280
15. Kış Turşuları.....	282
15.1. Armut Turşusu	282
15.2. Bostan (Hıyar) Turşusu.....	282
15.3. Domates ve Biber Turşuları.....	283
15.4. Kelek Turşusu	283
15.5. Kelem (Lahana) Turşusu.....	284
15.6. Üzüm Turşusu	284
16. Domates Salçası.....	284
17. Yağlı Tohumlar, Yağ Çeşitleri ve Yağcılık	285
17.1. Haşhaş ve Haşhaş Yağı	285
17.2. Haşhaş Ezmesi (Haşhaş Sürtmesi).....	287
17.3. Keten ve Kenevir Yağları.....	287
17.4. Yağcılık	288
18. Yemeği Yapılan ve Yemeklerin Yanında Yenilen Bitkiler	288
18.1. Yemeği Yapılan Bitkiler	289
18.2. Yemeklerin Yanında Yenilen Bitkiler.....	289
19. Kuru Gıdalar ve Baharatlar	290
19.1. Meyve Kuruları ve Hoşaf lar.....	290
19.1.1. Armut Kuru su.....	290
19.1.2. Elma Kuru su	291
19.1.3. Erik Kuru su ve Erik Hoşaf ı	291

19.1.4. Kayısı (Zerdeli) Kuruşu	291
19.2. Sebze Kuruları	291
19.2.1. Bamya Kuruşu.....	291
19.2.2. Biber Kuruşu	292
19.2.3. Domates Kuruşu.....	292
19.2.4. Patlıcan Kuruşu.....	292
19.2.5. Yeşil (Gök) Fasulye Kuruşu	292
19.3. Baharatlar.....	292
19.3.1. Nane	292
19.3.2. Toz Biber	293
20. Akkatık, Kesmik, Küp Loru ve Peynir	293
20.1. Akkatık.....	294
20.2. Kesmik (Kesinti)	294
20.3. Küp Noru (Küp Loru)	294
20.4. Küp Peyniri ve Salamura Peyniri	294
20.4.1. Küp Peyniri.....	294
20.4.2. Salamura Peyniri	295
20.5. Yoğurttan Yapılan Nor.....	295
21. Ekmek Çeşitleri	295
21.1. Akıtma.....	295
21.2. Çarşı Fırınında Yaptırılan Somun Ekmek	296
21.3. Goşma	296
21.4. Mayalı Ekmek.....	296
21.5. Yufka.....	297
22. Tatlılar	297
22.1. Baklava (Gelin Baklavası, Bayram Baklavası).....	297
22.2. Gaziler Helvası	298

13. BÖLÜM

SÖZLÜ EDEBİYAT

1. Karaağaç'ın Söz Varlığı	299
1.1. Kelimeler	299
1.2. Deyimler	326
1.3. Atasözleri	332
1.4. Dualar ve İyi Dilek Sözleri	339
1.5. Beddualar (İlenmeler)	341
2. Fıkralar.....	344
3. Türküler ve Zeybekler, Ağıtlar, Boğaz Havaları, Kına Türküleri.....	357
3.1. Türküler ve Zeybekler	358
3.2. Ağıtlar.....	362
3.3. Boğaz Havaları	364
3.4. Kına Türküleri	365
4. Efsaneler	376
4.1. Köyler ve Kasabalardaki Efsaneler	376
4.1.1. Arak Köyü.....	376
4.1.2. Aslandoğmuş Köyü	377
4.1.3. Başdeğirmen (Oğras) Köyü.....	377
4.1.4. Belçeğiz Köyü.....	378
4.1.5. Beyköy.....	379
4.1.6. Çarıksaray Kasabası.....	379
4.1.7. Çiçekpınar (Donarşa) Kasabası	381
4.1.8. Fakılar Köyü	382
4.1.9. Göksöğüt (Nudura) Köyü.....	382
4.1.10. Kıyakede Köyü.....	382
4.1.11. Köprü Köyü.....	383
4.1.12. Ördekçi Köyü	383
4.1.13. Salur Köyü	384
4.1.14. Yakaemir Köyü.....	385

4.1.15. Yassıbel (Fele) Köyü	387
4.1.16. Yenice kale Köyü.....	387
4.1.17. Yeniköy.....	387
4.2. İlçe Merkezi ile İlgili Efsaneler	388
4.2.1. Karaağaç'ın Adı ile İlgili Efsane	388
4.2.2. Zekeriya Paşa Mescidi'nin Yapılışı ile İlgili Efsane.....	388
4.2.3. Beyşehir Gölü ile İlgili Efsane	388
5. Maniler.....	389
5.1. İlçe Merkezinden Maniler	390
5.2. Köyler ve Kasabalardan Maniler	391
5.2.1. Aşağı Dinek Köyü.....	391
5.2.2. Çarıksaray Kasabası	391
5.2.3. Fakılar Köyü	392
5.2.4. Göksöğüt (Nudura) Köyü.....	392
5.2.5. Örenköy	393
5.2.6. Yassıbel (Fele) Köyü	394

14. BÖLÜM

OYUNLAR, OYUNCAKLAR, TEKERLEMELER

1. Oyunlar	395
1.1. Çocukların Oynadığı Oyunlar	395
1.1.1. Beştaş	395
1.1.2. Bilye (Misket) ve Boncuk Oyunları.....	396
1.1.2.1. Boncuk Oyunu	396
1.1.2.2. Apbaş Apbaşına Boncuk	397
1.1.3. Birdirbir	397
1.1.4. Dalya	398
1.1.5. Ellem Bellem	399
1.1.6. Güvercin Taklası	399
1.1.7. İp Atlama	399

1.1.7.1. Tek Kişinin Kendi Kendisine İp Atlaması.....	399
1.1.7.2. Bir Kişinin Salladığı İple İki Kişinin İp Atlaması.....	400
1.1.7.3. İki ya da Daha Fazla Kişinin İp Atlaması.....	400
1.1.7.4. Sallanan İki İpten Atlama.....	401
1.1.8. İstop.....	401
1.1.9. Kibrit.....	401
1.1.10. Körebe.....	401
1.1.11. Lades.....	402
1.1.12. Leylek Leylek Lekirdek.....	402
1.1.13. Met Değnek (Çelik Çomak).....	402
1.1.14. Sahnacak (Sallangeç / Salingeç).....	403
1.1.15. Sek Sek (Çizgi, Nal).....	404
1.1.16. Sinmeler (Saklambaç).....	405
1.1.17. Tahterevalli.....	406
1.1.18. Toprak Kazıklama.....	406
1.1.19. Uzuneşek.....	407
1.1.20. Üçtaş.....	407
1.1.21. Yağ Satarım, Bal Satarım.....	408
1.1.22. Zıveylık.....	408
1.2. Büyüklerin Oynadığı Oyunlar.....	409
1.2.1. Osmanlı Oldu.....	409
2. Oyuncaklar.....	409
2.1. Çember.....	409
2.2. Değnekten At.....	410
2.3. Düğme Döndürme.....	410
2.4. Fitçe.....	411
2.5. Gemi (Kayık).....	411
2.6. Kağnı.....	412
2.7. Makaralı Tel Araba.....	412
2.8. Ok ve Yay.....	413
2.9. Sapan.....	414

2.10. Sögüt Sürgünlerinden Çıkarılan Düdük	414
2.11. Tel Araba	415
2.12. Topaç	416
2.13. Tozdan Fırın Yapımı	416
2.14. Uçurtma	416
2.14.1. Şeytan Uçurtması	417
2.14.2. Kamışlı Uçurtma	417
3. Oyun Tekerlemeleri	418
3.1. Oyuna Başlamadan Önce Ebe Seçiminde (Sayışma Sırasında) Söylenen Tekerlemeler	418
3.2. Oyun İçinde Söylenen Tekerlemeler	419
3.3. Oyunda Karşı Grubu ya da Karşı Gruptan Bir Oyuncuyu Kızdırmak İçin Söylenen Tekerlemeler	420
3.4. Oyun Bitiminde Söylenen Tekerlemeler	420

15. BÖLÜM

TARIM ARAÇ GEREÇLERİ İLE TARIM ÜRÜNLERİ İÇİN KULLANILAN ÖLÇÜ BİRİMLERİ VE ARAÇLARI

1. Çiftçilikte Kullanılan Araç Gereçler	421
1.1. Ekin Ekme ile Bağ ve Bahçe İşlerinde Kullanılan Araç Gereçler	421
1.2. Ekinin Biçilmesi, Yığılması ve Hasatta Kullanılan Araç Gereçler	422
1.3. Taşıma Araçları	423
1.4. Kağnı ve Sal Arabasına Koşulan Öküz ve At Koşum Araçları ve Diğerleri	423
1.5. At Arabası ve Kağnı Parçaları	424
1.6. Sap ve Saman Taşımada Kullanılan Sal Arabası, Kağnı ve Bunlarla İlgili Araç Gereçler	425
1.7. Harman Yayılırken, Saplar Dövülürken, Dövülen Sap Yığılıp Tınaz Hâline Getirilirken Kullanılan Araç Gereçler	425
1.8. Harman Savrulurken Kullanılan Araçlar	426
1.9. Ürünün Çuvallanması ve Taşınması Sırasında Kullanılan Araç Gereçler	426
1.10. Afyon Tarımında Kullanılan Araç Gereçler	426
1.11. Ağaç ve Asma Budamada Kullanılan Araç Gereçler	427

1.12. Binit ve Yük Hayvanlarında Kullanılan Araç Gereçler	427
1.13. Hayvan Otlattırken Kullanılan Araç Gereçler	428
2. Tarım Ürünleri İçin Kullanılan Ölçü Birimleri ve Araçları	428

16. BÖLÜM

EL SANATLARI

1. Dokumacılık	429
2. Halı Dokumacılığı	430
3. Pala Kilim Dokumacılığı	431
4. El İşlemleri	432
4.1. Dantel	432
4.2. Kanaviçe	433
4.3. İğne Oyası, Mekik, Örgü	434
4.4. Çevre, Uçkur, Peşkir, Hasa (Duvar Örtüsü), Nağışlı (Nakışlı) Göynek	435
4.5. Boncuk Oyası	438
4.6. Pullu Firkete Oyası	438
4.7. Tıgılı Tülbent Oyası	438
4.8. Bey Beğendi Hanım Dilendi Herkes Beğendi	439

17. BÖLÜM

HALK OYUNLARI

1. Dügünlerde Oynanan Halk Oyunları	441
2. Dügün ve Eğlencelerde Kullanılan Çalgılar	442
Kaynaklar	443
Kaynak Kişiler	443
Bibliyografya	446
İnternet Kaynakları	457
Raporlar	458
Ekler	461
Dizin	463

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo-1: Milâdî 1844-45 yıllarında Karaağaç ilçe merkezinde helvacılıkla uğraşanların mahallelere göre dağılımı.....	9
Tablo-2: Osmanlı Dönemi'nde 1831-1899 yılları arası Karaağaç kaza merkezi ile köylerinin nüfusları.....	11
Tablo-3: 1927-2014 yılları arasında yapılan nüfus sayımlarındaki merkez ilçe, köy ve kasabalara ait nüfus verileri	12
Tablo-4: Karaağaç'ın ilçe merkezi ile köy ve kasaba toplam nüfuslarını karşılaştırmalı olarak gösteren 2012, 2013 ve 2014 yıllarına ait veriler	14
Tablo-5: Karaağaç'ta yapılan tarımın cinsine göre tarım alanlarının dağılımı.....	18
Tablo-6: İlçedeki hayvan sayısı	19
Tablo-7: H. 1291 / M. 1874 yılında Karaağaç kazasında bulunan okullar ve öğrenci sayıları	21
Tablo-8: 438 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Anadolu Defteri (937/1530)'ne göre Karaağaç'ta vakfı bulunan cami ve mescitler	62
Tablo-9: 19. yüzyılın ilk yarısında Karaağaç ilçe merkezinde tarımla uğraşanlar (erbab-ı ziraat)	71
Tablo-10: 19. yüzyılın ilk yarısında Karaağaç ilçe merkezindeki amele ve hizmetkârlar	72
Tablo-11: 19. yüzyılın ilk yarısında Karaağaç ilçe merkezindeki işyeri sahipleri ve ustaların mahallelere göre sayıları	73
Tablo-12: 19. yüzyılın ilk yarısında Karaağaç ilçe merkezindeki kalfa, şakirt / çırakların mahallelere göre sayıları	75
Tablo-13: 19. yüzyılın ilk yarısında Karaağaç ilçe merkezindeki din görevlilerinin mahallelere göre sayıları	76
Tablo-14: 19. yüzyılın ilk yarısında Karaağaç ilçe merkezinde eğitim öğretim ve ilimle uğraşanların mahallelere göre sayısı.....	77
Tablo-15: 19. yüzyılın ilk yarısında Karaağaç ilçe merkezinde asker ve sipahilerin mahallelere göre sayısı.....	78
Tablo-16: 19. yüzyılın ilk yarısında Karaağaç ilçe merkezindeki yöneticiler, eşraf ve hanedan ile öteki görevlilerin mahallelere göre sayısı	81
Tablo-17: 19. yüzyılın ilk yarısında Karaağaç ilçe merkezindeki amelmande (işgöremez), fakir ve dilencilerin mahallelere göre sayısı.....	82
Tablo-18: Konya Vilâyeti Sâlnamelerine göre Karaağaç'taki belediye reisleri, belediye meclisi üyeleri, kâtipler ve sandık eminleri.....	85

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

<i>Fotoğraf-1: Eski adı Sultan Mehmet Han Camisi olan, ancak günümüzde Aşağı Cami olarak adlandırılan caminin 2008 yılında çekilmiş kitabe fotoğrafı...</i>	60
<i>Fotoğraf-2: Nazara karşı, Hilmi Şenkal'ın evinin saçağına asılmış köpek kafası ve gök boncuklar.....</i>	189
<i>Fotoğraf-3: Salur Enevre mevkisindeki Kükre Dede'den bir görünüm</i>	207
<i>Fotoğraf-4: Zengiler köy içindeki Didecik Tekkesi'nden görünüm</i>	209
<i>Fotoğraf-5: Zengiler Yatırkavak Tekkesi'nin 21.8.2008'deki durumu.....</i>	209
<i>Fotoğraf-6: Pürçüklü Dede'nin günümüzdeki görünümü.....</i>	213
<i>Fotoğraf-7: 2014 yılında Sıtma Dede türbesinden bir görünüm.</i>	216
<i>Fotoğraf-8: İrfanların evi.....</i>	238
<i>Fotoğraf-9: Mısırlıların evi. Ön cepheden görünüm</i>	239
<i>Fotoğraf-10: Mısırlıların evi. Başka bir açıdan görünüm.</i>	240
<i>Fotoğraf-11: Kadioğullarının Aşağı Kale Mahallesi'ndeki evi.....</i>	245
<i>Fotoğraf-12: Horazdarta'nların evi. Ön cepheden görünüm.</i>	246
<i>Fotoğraf-13: Horazdarta'nların evi</i>	247
<i>Fotoğraf-14: Ateş evleri.....</i>	248
<i>Fotoğraf-15: Serenli kuyu</i>	253
<i>Fotoğraf-16: Çember çevirme pozisyonu</i>	410
<i>Fotoğraf-17: Çember ve çevirme aparatı.....</i>	410
<i>Fotoğraf-18: Fitçe yapımında kullanılan malzeme</i>	411
<i>Fotoğraf-19: Yapılmış bir fitçe ve bir fitçenin dönme anı.....</i>	411
<i>Fotoğraf-20: Makaralı tel araba çeviren çocuk</i>	413
<i>Fotoğraf-21: Şeytan uçurtması</i>	417
<i>Fotoğraf-22: Ara danteli ve ucu</i>	433
<i>Fotoğraf-23: Kanaviçe yatak takımı</i>	434
<i>Fotoğraf-24: Çevre</i>	435
<i>Fotoğraf-25: Çevre</i>	436
<i>Fotoğraf-26: Güveyi çevresinin bir kenarından örnek</i>	436
<i>Fotoğraf-27: Peşkir örneği</i>	437
<i>Fotoğraf-28: Boncuklu güllü oya.....</i>	438
<i>Fotoğraf-29: Tiğ oyası</i>	439

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil-1: Sek sek (çizgi, nal) oyunu için oyun alanı.....	404
Şekil-2: Sek sek (çizgi, nal) oyunu için oyun alanı.....	405
Şekil-3: Üçtaş oyun alanı.....	407

HARİTALAR LİSTESİ

Harita-1: Şarkikaraağaç İlçe Haritası	461
Harita-2: Isparta ve İlçeleri Haritası	462

GİRİŞ

1. İlçenin Fizikî Durumu

1.1. Coğrafi Konum

Göller Bölgesi'nde Beyşehir Gölü'nün kuzeyinde yer alan Karaağaç'ın güneyinde Beyşehir, güneybatısında Yenişarbademli, batısında Aksu, Eğirdir ve Gelandost, doğusunda Hüyük ve Doğanhisar, kuzeyinde Yalvaç ve Akşehir bulunmaktadır. İlçe $38^{\circ} 12'$ ve $37^{\circ} 52'$ enlemleri ile $37^{\circ} 01'$ ve $31^{\circ} 34'$ boylamları arasında yer almaktadır.¹ İlçe merkezi ve ilçeye bağlı bazı köy ve kasabalar geniş bir ova üzerinde kurulmuştur. Beyşehir Gölü'nün kuzeyinden bir bölümü, Mada Adası da dâhil olmak üzere, ilçe sınırları içindedir. İlçenin kuzey ve kuzeydoğusunda Sultan Dağları, batısında Anamas Dağları, güneyinde Dedegül (Orta Toroslar), Karadağ ve Kızıldağ bulunmaktadır.²

1 Süveyla Kanbur, Isparta (Şarkikaraağaç) Havzasında Katı Atık Düzenli Depolama Yer Seçimine Yönelik Jeolojik-Jeoteknik İnceleme, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Jeoloji Mühendisliği Ana Bilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta, 2006, s. 7.

2 Isparta Çevre Durum Raporu 2006, (Ed.: Dicle Tuzcu), Isparta İl Çevre ve Orman Müdürlüğü Yayını, Isparta, 2006, s. 6; Simge Örmeci, Şarkikaraağaç Havzasının (Isparta) Hidrojeoloji İncelemesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Jeoloji Mühendisliği Ana Bilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta, 2005, s. 10; Kanbur, Isparta (Şarkikaraağaç) Havzasında Katı Atık Düzenli Depolama Yer Seçimine Yönelik Jeolojik-Jeoteknik İnceleme, s. 8; Gönül Doğan, Temettuat Defteri Kayıtlarına Göre Karaağaç-ı Yalvaç Kazasında Sosyal ve İktisadî Yapı, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta, 2000, s. 1; Zafer Onar, Şarkikaraağaç, 4 Eylül Matbaası, Ankara, (tarihsiz), s. 13; Isparta 2003, Isparta Valiliği Isparta İl Özel İdare Müdürlüğü Yayını, Ankara, 2003, s. 523.

İlçenin yüzölçümü 1232 km²'dir.³ Isparta il merkezine 120 km uzaklıktadır. Konya il merkezine olan uzaklığı Beyşehir ilçe merkezi üzerinden 150 km, Göçeri-Hüyük-Yenidoğan güzergâhından 125 km'dir.

Karaağaç'ın denizden yüksekliği 1180 m'dir. İlçenin arazisi Sultan Dağları ile Anamas (Güllüce) Dağları arasındaki çukur yerleri içine alır. Göl ile ilçe merkezi arasında bulunan Kızıldağ 1908 m ve Karadağ 1849 m'dir. Dağlık yerler paleozoik, metamorfik taşlardan, mezozoik tabakalardan ve ofiolitli seriden kıvrımlı, kırıklı yapılar gösterir. Doğu kenarında ilçe merkezinin bulunduğu geniş çukur bölüm ise yeni alüvyonlarla örtülü 15–20 km eninde ve boyunda verimli düzlüklerden oluşmuştur. Dağlardan beslenen dereler, bu çukur araziden geçerek göle uzanırlar. Göl kenarında da düz ve alüvyonlu topraklar bulunmaktadır.⁴

1.2. Yeryüzü Şekilleri, Su ve Enerji Kaynakları

1.2.1. İklim ve Bitki Örtüsü

1.2.1.1. İklim

Kaynaklarda belirtildiğine göre Karaağaç'ın iklimi Akdeniz iklimi ile kara iklimi arasında bir geçiş iklimidir. Ancak kara iklimine daha yakındır. Dolayısıyla yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve yağışlı geçer.⁵

Koçak'ın Şarkikaraağaç Meteoroloji İstasyonuna ait, 1985 yılına kadar ölçülmüş ortalama sıcaklık ve ortalama yağış değerlerini gösteren tablosundaki 15 yıllık rasatlara göre yıllık ortalama sıcaklık 10.9° C, 41 yıllık rasatlara göre de yıllık ortalama yağış 443.8 mm'dir.

Koçak'a göre en fazla yağış, kış mevsimi ile ilkbahar ve sonbahar mevsimlerinde toplanmaktadır. Yazın ise sıcaklık artmakta, yağışlar azalmaktadır. Koçak, Göller Bölgesi'nin tamamında olduğu gibi ilçedeki iklimin Akdeniz iklimi ile İç Anadolu iklimi arasında geçiş tipi karakteri gösterdiğini, sıcaklık yönünden daha

3 Isparta 2003, s. 523; Doğan, Temettuat Defteri Kayıtlarına Göre Karaağaç-1 Yalvaç Kazanında Sosyal ve İktisadi Yapı, s. 1; Kanbur, Isparta (Şarkikaraağaç) Havzasında Katı Atık Düzenli Depolama Yer Seçimine Yönelik Jeolojik-Jeoteknik İnceleme, s. 8; Örmeci, Şarkikaraağaç Havzasının (Isparta) Hidrojeoloji İncelemesi, s. 10; Isparta Kültür Envanteri (2), Isparta Valiliği Isparta İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Isparta, 2010, s. 142.

4 Reşat İzbirak, "Şarkikaraağaç" maddesi, Türk Ansiklopedisi, 30. C., Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1981, s. 216.

5 İlksen Koçak, Şarkikaraağaç Güneydoğusunun Karst Jeomorfolojisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Ana Bilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya, 1991, s. 3; Isparta 2003, s. 523; Kanbur, Isparta (Şarkikaraağaç) Havzasında Katı Atık Düzenli Depolama Yer Seçimine Yönelik Jeolojik-Jeoteknik İnceleme, s. 8; Örmeci, Şarkikaraağaç Havzasının (Isparta) Hidrojeoloji İncelemesi, s. 10; Isparta Çevre Durum Raporu 2006, s. 35.

çok İç Anadolu iklimine benzerken yağış yönünden ise İç Anadolu ikliminden ayrıldığını ve yıllık ortalama yağış miktarının Akdeniz iklimindeki kadar çok olmadığını belirtmektedir.⁶

Kanbur'a göre bölge, Akdeniz iklimi ile karasal iklim arasında, karasal iklime daha yakın bir iklim yapısına sahiptir. Yazları sıcak ve kurak, kışları ise soğuk ve yağışlıdır. 15 yıllık verilere göre yıllık yağış miktarı 462.1 mm, maksimum yıllık yağış miktarı ise 526.5 mm'dir. Yağış miktarının en yüksek olduğu ay, 72.5 mm ile aralık ayıdır. 16 yıllık verilere göre yıllık ortalama sıcaklık ise 10.3° C'dir. En yüksek sıcaklık değerleri temmuz ve ağustos aylarında görülmüştür ve bu değerler sırasıyla 34.2° C, 36.5° C'dir. En düşük sıcaklık ise -25.2° C olarak şubat ayında ölçülmüştür.⁷

Mutlu'nun 1995 yılında yaptığı çalışmada elde ettiği verilere göre ilçede ortalama sıcaklık temmuz ayında 20.4° C, ortalama en yüksek sıcaklık temmuz ve ağustos aylarında 28.4° C, ortalama en düşük sıcaklık ocak, şubat ve aralık aylarında 0° C'nin altındadır. Ortalama düşük sıcaklık ocak ayında -3.7° C'ye ulaşmaktadır.⁸

Mutlu'ya göre, aralık ve ocak ayları en fazla yağışın olduğu aylardır. Yağış aralık ayında 62.00 mm, ocak ayında 61.8 mm'dir. Mevsimlere göre yıllık en fazla yağış 173 mm ile kış mevsimindedir. İlkbaharda 140.2 mm, sonbaharda 85.3 mm, yaz mevsiminde ise 21.6 mm yağış düşmektedir. Aralık, ocak, şubat ayları "mutlak don"lu aylardır. Kasım ve mart aylarında da don olma olasılığı vardır. Sıcaklık değerleri 19 yıllık, yağışlar ise 45 yıllık bir sürenin ortalamalarıdır.⁹

Bu veriler ışığında Mutlu'nun çeşitli formüllere dayanarak yaptığı hesaplamalara göre Karaağaç'ta;

1. Yarı kurak az nemli iklim olduğu,
2. Akdeniz ikliminin kesinlikle mevcut bulunduğu,
3. Yarı kurak Akdeniz ikliminin hüküm sürdüğü,
4. Yarı kurak üst çok soğuk Akdeniz ikliminin etkili olduğu görülmektedir.¹⁰

6 Koçak, Şarkikaraağaç Güneydoğusunun Karst Jeomorfolojisi, s. 48-50.

7 Kanbur, Isparta (Şarkikaraağaç) Havzasında Katı Atık Düzenli Depolama Yer Seçimine Yönelik Jeolojik-Jeoteknik İnceleme, s. 31-33.

8 Birol Mutlu, Kızıldağ (Isparta) Milli Parkı Florası, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Ana Bilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1995, s. 8.

9 Mutlu, Kızıldağ (Isparta) Milli Parkı Florası, s. 7, 8, 9.

10 Mutlu, Kızıldağ (Isparta) Milli Parkı Florası, s. 10.

İzbirak'a göre de Karaağaç'ın iklimi; denizden uzaklığı (150 km içeride) ve yüksekliği (1200 m) nedeniyle Akdeniz ikliminin değişmiş bir hâlini gösterir.¹¹

1.2.1.2. Bitki Örtüsü

Isparta ili arazisinin yarısına yakın bir kısmı ormanlardan oluşmaktadır. Bu alanlar içinde verimli orman ağaçlarının yanı sıra fundalık ve çalılık alanlarla da karşılaşmaktadır. Bunların dışındaki alanlarda ise bitki örtüsü otlardır.¹²

Isparta'da 1500 m yükselti kuşağına kadar Akdeniz'e özgü maki türü ağaç-cıklarla birlikte meşenin egemen olduğu ormanlar bulunur. Yapraklı ormanlar üzerinde 1700–1800 metrelere kadar kızılçam, karaçam, sedir ve ardıç gibi ibrelî ağaçlardan oluşan ve özellikle ilin güneyinde çok iyi koru özelliği gösteren iğne yapraklı ormanlar yayılmıştır.¹³

Kızılçam ve karaçamdan sonra ilde en çok alan kaplayan ağaç, Torosların temel ağacı olan sedir ormanları, yüksek dağların doğu ve kuzey yamaçlarında yayılım göstermiştir.¹⁴

Dolayısıyla Karaağaç'ın da 1500 metreye kadar olan kesimlerinde maki türü ağaçlıklarla birlikte meşenin egemen olduğu yapraklı ormanlar bulunur. Bunların üzerinde ise sedir ve diğer ibrelî ağaçlardan oluşan ormanlar yaygındır. Özellikle Kızıldağ'ın kuzey yamaçları sedir ormanları ile kaplıdır. Ayrıca dere kenarlarında da söğüt, kavak, çınar ağaçlarına rastlanır.

Karaağaç'ın millî park sınırları içinde kalan kısımlarıyla millî park dışında kalan alanlarda çok değişik bitki türleri görülür. Bunların içinde endemik olanlar da vardır.

1.2.2. Akarsular, Pınarlar ve Yeraltı Suları

Karaağaç havzası, 831 km²'lik bir alana sahiptir.¹⁵ Havza içinde pek çok dere vardır. Bu derelerin büyük bir kısmı ovanın kuzey kısmında toplanmıştır. Sultan Dağları'ndaki Çarıksaray yaylalarından Çarıksaray yoluyla Karaağaç'a doğru inen Derbent Dere, Başdeğirmen Deresi ve Değirmensuyu birleşerek Deliçay'ı oluşturur. Suvar Pınarı'nın suyu da Deliçay'a karışır. Deliçay'ın Çarıksaray içindeki adı Çarıksaraylar Deresidir. Suvar Pınarı'nın suyu hariç bu derenin suları Çarıksaraylar Şehitler Göleti'nin kaynağını oluşturmaktadır.¹⁶

11 İzbirak, "Şarkikaraağaç" maddesi, Türk Ansiklopedisi, s. 216.

12 Isparta 2003, s. 45.

13 Isparta 2003, s. 48.

14 Isparta 2003, s. 48.

15 Örmeci, Şarkikaraağaç Havzasının (Isparta) Hidrojeoloji İncelemesi, s. 31, 45.

16 Kanbur, Isparta (Şarkikaraağaç) Havzasında Katı Atık Düzenli Depolama Yer Seçimine Yönelik Jeolojik-Jeoteknik İnceleme, s. 23–24; Örmeci, Şarkikaraağaç Havzasının (Isparta) Hidrojeoloji İncelemesi, s. 51, 54.

Deliçay; Çarıkсарay'a bağlı Suvar Mahallesi'nin Karaağaç sınırına yakın kısımlarından itibaren batıya doğru drenaj kanalı hâline getirilmiştir. Drenaj kanalı (Deliçay kanalı) açılmadan önce yer yer bataklık olan alanlar kurumuş ve ekim alanı hâline gelmiştir. Hatta bu kanalın açılmasından dolayı Karaağaç halkının karasu dedikleri yüzey suları da kaybolmaya yüz tutmuştur. 1956'da açılan bu kanal, Karaağaç'ın ve Çiçekpınar'ın kuzeyinden batıya doğru akar, kuzeyden Göksöğüt, batıdan Yenicekale, Örenköy, Çavundur, Yakaemir taraflarından gelen Gürlevik, Karakaya gibi derelerin sularını alır, güneye döner, Salur köyüne doğru akar.

Bir diğer çay da Devegötüren Çayıdır. Arak-Çaltı istikametinden gelip Karaağaç'ın güneyinden batıya doğru akar. Çiçekpınar kasabasının içinden ve Fakılar köyünün kenarından Karaağaç-Yenişarbademli yoluna paralel olarak akışına devam eder. Salur köyü önünde Deliçay ile birleşir. Salur köyü ve Çeltik köyünden geçerek Beyşehir Gölü'ne dökülür.

Karaağaç havzasındaki su kaynaklarından biri de Köprü köyünün kuzey-doğusundaki ve halk arasında Başpınar olarak adlandırılan pınarın oluşturduğu Köprü Köyü Deresi'dir. Bu dere üzerinde Köprü Göleti yapılmıştır.¹⁷

Gürlevik Deresi ise üzerinde kurulan Örenköy Göleti ile bu köyün sulama suyu ihtiyacını karşılar.¹⁸

Göksöğüt,¹⁹ Belceğiz,²⁰ Şarkikaraağaç ilçe merkezi, Başdeğirmen, Aslandoğmuş, Fele ve başka birçok yerde pınarlar vardır. Çarıkсарay Pınarbaşı (Subaşı) kaynağı, bu kasabaya 2 km kadar uzaklıktadır.²¹ Bizim tespitimize göre Karaağaç ilçe merkezi ve köylerinde toplam 113 adet pınar bulunmaktadır. Ancak bu pınarlardan bazıları günümüzde kurumuş durumdadır.

İlçe merkezinde tespit ettiğimiz pınarların adları şunlardır: Mele (Mera) Bunarı, Çakmak Bunarı, İnce Mehmet Bunarı, Okka Bunarı,²² Atlaktaş Bunarı, Işıklar Bunarı, Küplü Bunarı.²³

Karaağaç havzası içindeki yeraltı suyu seviyesi yer yer dere kenarlarında yüzeye çok yakındır. Yeraltı sularının akım yönü Beyşehir Gölü'ne doğrudur.²⁴ Yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden dolayı pestisit ve gübre kullanımının ve hayvansal atıkların neden olduğu kirlilik görülmektedir.²⁵

17 Örmeci, Şarkikaraağaç Havzasının (Isparta) Hidrojeoloji İncelemesi, s. 53.

18 Örmeci, Şarkikaraağaç Havzasının (Isparta) Hidrojeoloji İncelemesi, s. 53.

19 Örmeci, Şarkikaraağaç Havzasının (Isparta) Hidrojeoloji İncelemesi, s. 56.

20 Örmeci, Şarkikaraağaç Havzasının (Isparta) Hidrojeoloji İncelemesi, s. 57.

21 Örmeci, Şarkikaraağaç Havzasının (Isparta) Hidrojeoloji İncelemesi, s. 58.

22 Bu pınar, ilçe merkezindeki Çukur Mahalle'de olup kurumuştur.

23 Bu pınar adlarından bazıları Mehmet Biçici ve Salih Demirel'den öğrenilmiştir.

24 Kanbur, Isparta (Şarkikaraağaç) Havzasında Katı Atık Düzenli Depolama Yer Seçimine Yönelik Jeolojik-Jeoteknik İnceleme, s. 30.

25 Örmeci, Şarkikaraağaç Havzasının (Isparta) Hidrojeoloji İncelemesi, s. 96.

1.2.3. Göletler ve Beyşehir Gölü

1.2.3.1. Göletler

İlçe sınırları içinde dört gölet vardır. Bu göletlerin üçü ilçenin kuzeydoğusunda ya da doğusunda yer almaktadır. Bunlar Köprü Köyü Göleti, Çarıksaraylar Şehitler Göleti ve Yukarı Dinek Göleti'dir. Bu üç gölet, Sultan Dağları'nın sularını toplamaktadır. Yukarı Dinek Göleti dışındaki diğer iki gölet, sürekli akan su kaynakları üzerinde kurulmuştur. Dördüncü gölet ise Gürlevik (Karakaya) Dere üzerinde kurulmuş olan Örenköy Göleti'dir. Bu göletler, sulama amaçlıdır.²⁶

1.2.3.2. Beyşehir Gölü

Beyşehir Gölü, Türkiye'nin en büyük içme suyu rezervuar alanı ve en büyük tatlı su kaynağıdır. Karaağaç havzasının güney sınırını oluşturmaktadır. Göl, kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanmaktadır. Gölün kuzey, batı ve güneybatısı dağlarla çevrilmiştir ve diğer sınırları ise daha alçak ve dalgalı arazilerle çevrilidir. Gölün batı kıyıları Yenişarbademli ovası hâric dik ve ormanlarla kaplıdır.²⁷

Uzunluğu 45 km, genişliği ise 13–25 km arasında değişmektedir.²⁸ Ortalama derinliği 7 m olan gölün en derin yeri 9 m'yi bulmaktadır.²⁹ Isparta Çevre Durum Raporu'na göre ise ortalama derinlik 11 m'dir.³⁰ Gölün denizden yüksekliği 1124 m'dir. Bu yükseklik periyodik zaman dilimi içinde en yüksek 1126 m'ye çıkmakta, en az 1121 m'ye düşerek gölde 5 m'ye yaklaşan seviye farkı meydana getirmektedir. Maksimum işletme kotu yüzey alanı 722,017 km², minimum su seviyesi yüzey alanı 611,161 km²'dir. Maksimum işletme kotu hacmi 5409.9 hm³'tür. Gölün 85 km²'si Isparta, 645 km²'si Konya il sınırları içinde kalmaktadır.³¹

Gölün suyu, 1986 yılında yapılan bir analize göre hem sulamada kullanılabilir hem de içilebilir nitelikte bulunmuştur. Tuzluluk binde 0,0'dır; anyon ve katyon değerleri ise sınır değerlerin altındadır.³²

26 Isparta Çevre Durum Raporu 2006, s. 59, 61, 62; Örmeci, Şarkikaraağaç Havzasının (Isparta) Hidrojeoloji İncelemesi, s. 53–55.

27 Kanbur, Isparta (Şarkikaraağaç) Havzasında Katı Atık Düzenli Depolama Yer Seçimine Yönelik Jeolojik-Jeoteknik İnceleme, s. 26.

28 Isparta Çevre Durum Raporu 2006, s. 42.

29 Saniye Aysun Akansel, Beyşehir Gölü ve Çevresinin Fizikî Coğrafyası ve Doğal Çevre Sorunları, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya (Fizikî Coğrafya) Ana Bilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1996, s. 42.

30 Isparta Çevre Durum Raporu 2006, s. 56.

31 Isparta Çevre Durum Raporu 2006, s. 56. Gölün maksimum işletme kotu yüzey alanı olan 722,017 km² ile Isparta ve Konya il sınırları içinde kalan bölümlerinin toplamı olan (85 km² + 645 km²) 730 km² arasında yaklaşık 8 km²'lik bir fark ortaya çıkmaktadır. 722,017 km²'lik göl alanı 5409.9 hm³'lük maksimum işletme kotu hacmi ile ilgili olup 730 km²'lik alanın daha yüksek bir hacimle ilgili olduğunu düşünüyoruz.

32 Akansel, Beyşehir Gölü ve Çevresinin Fizikî Coğrafyası ve Doğal Çevre Sorunları, s. 49.